

VIŠI PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br: PŽ-1693/82-2

od 14. VI 1983.

Vijeće: mr Veljko Vujović, Gordana Gasparini, prof. dr Branko Jakaša

ODGOVORNOST SKLADIŠTARA

ODGOVORNOST ZBOG POVREDE OBVEZE IZ ČLANA 731 stav 4 ZOO - DOKAZIVANJE ŠTETE I UZROČNE VEZE

Skladištar koji od broдача preuzme teret za račun primatelja u manjkavom stanju i propusti broдарu staviti prigovor prema odredbama iz člana 541 ZPUP odgovara za zaštitu koju je primatelj uslijed toga pretrpio - Postojanje štete i uzročne veze - "štetu koju je uslijed toga pretrpio" - dokazuje primatelj - šteta koju primatelj trpi uslijed propusta skladištara da broдарu stavi prigovor zbog manjka, sastoji se u neostvarivanju prava na naknadu štete od broдача, pa primatelj mora dokazati da naknadu štete prema broдарu nije ostvario, odnosno da je zahtjev za naknadu štete prema broдарu odbijen - Uzročna veza između propusta skladištara da broдарu stavi prigovor zbog manjka i neostvarivanja prava na naknadu štete od broдача, odnosno odbijanja zahtjeva prema broдарu postoji, ako je zahtjev prema broдарu odbijen upravo iz razloga što primatelj nije dokazao da je šteta nastala "za prijevoza", jer je teret dokaza da je šteta nastala "za prijevoza" bio na primatelju upravo zbog propusta skladištara da broдарu stavi uredan prigovor (arg. iz čl. 541 ZPUP) - Postojanje ovih pretpostavaka odgovornosti za štetu može se dokazati samo pravomoćnom presudom donesenom u parnici protiv broдача, kojom je zahtjev protiv broдача odbijen zato što primatelj nije uspio dokazati da je šteta nastala "za prijevoza"

U sporu između tužitelja kao cesionara primatelja tereta iz ugovora o prijevozu stvari brodom i ostavodavca iz ugovora o uskladištenju, protiv tuženika kao slagača i skladištara koji

je u luci Rijeka po nalogu broдача iz broda "Žvir" iskrcao teret od 15 kutija muških rukavica, koji se po direktnoj teretnici broj 428, dd. Tientsin, 7. I 1979. prevezio iz luke Hainkang u luku Rijeka, najprije brodom "Leting" a nakon toga iz luke Marseille brodom "Žvir" i skladištio ga, radi naknade štete zbog manjka jednog koleta muških rukavica u iznosu od dinara 10.325,60 epp, prvostepenom presudom odbijen je tužbeni zahtjev.

U orasloženju prvostepene presude navodi se da tuženik za štetu nije odgovoran, jer da manjak jednog koleta nije nastao za vrijeme uskladištenja, s obzirom da je tuženik od broдача primio 14 koleta, koliko je i predao ostavodavcu i jer je tuženik pravodobno stavio broдарu prigovor zbog navedenog manjka i tako očuvao pravo primatelja, tužiteljevog prednika prema broдарu. Osim toga, da sve kada bi se i utvrdilo da prigovor broдарu nije stavljen pravodobno, da tuženik za štetu ne odgovara, jer da nije počinio propust koji je onemogućio tužitelju da ostvari svoje pravo prema broдарu, budući da neulaganje prigovora nema za posljedicu gubitak prava prema broдарu, nego samo prebacivanje tereta dokaza o vremenu nastanka štete na primatelja, te da je tužba protiv tuženika kao skladištara preuranjena budući da primatelj, odnosno njegov pravni sljednik nije podnio tužbu protiv broдача.

Protiv ove presude tužitelj je podnio žalbu i presudu pobija zbog nepravilno utvrdjenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, te predlaže da se ista preinači i tužbeni zahtjev usvoji. U žalbi navodi da se u presudi pogrešno stoji na stajalištu da "potvrda o primitku tereta od 27. IV 1979. predstavlja protest, jer da to ona nije već po samom nazivu; da je predana poslije propisanog roka za stavljanje prigovora; da je tuženik odgovoran već samom činjenicom što nije predao predniku tužitelja pravi protest, jer da je skladištara zakonska obveza da korisniku robe ishodi takav dokument protiv prijevoznika da služi svojoj svrsi, tj. da stvara prima facies dokaz protiv broдача i teret dokaza prebacuje na broдача; da u spornom slučaju takav protest ne postoji, te da presuda pogrešno, bez pozivanja na propis, što je protivno ZPP, zaključuje da je tužba preuranjena, jer da je protivno logici da se prava iz jednog ugovornog odnosa, u ovom slučaju ugovora

o uskladištenju, mogu ostvarivati tek što se izgubi parnica iz jednog drugog pravnog posla, iz ugovora o prijevozu, u kojem baš taj skladištar nije stranka i da se time uvodi privilegirani položaj samo za skladištara luke.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Žalba nije osnovana.

Ispitujući prvostepenu presudu u granicama iz čl. 365 st.1 i 2 ZPP, ovaj drugostepeni sud je utvrdio da je ista zakonita i pravilna, jer je donesena u postupku u kojem nisu povrijedjene odredbe iz čl. 354 st. 2 ZPP, na temelju potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i uz pravilnu primjenu materijalnog prava.

Na utvrđeno činjenično stanje, da sporni manjak jednog koleta muških rukavica nije nastao tokom uskladištenja i da se odgovornost tuženika za spornu štetu temelji na propustu tuženika da brodaru broda "Zvir", koji mu je za račun primatelja, tužiteljevog pravnog prednika predao teret sa spornim manjkom, pravodobno stavi prigovor zbog ovog manjka i tako mu očuva pravo prema brodaru, pravilno je prvostepeni sud, iz razloga koji se niže navode, primijenio materijalno pravo kada je tužbeni zahtjev odbio.

Suglasno odredbama iz čl. 731 st.4 u vezi sa čl. 262 st.2 Zakona o obveznim odnosima ("Sl. list SFRJ", broj 28/79; u nastavku teksta ZOO), u slučaju povrede, neispunjavanja obveza iz čl. 731 st.4 ZOO, ostavodavac ima pravo zahtijevati naknadu štete koju je uslijed toga pretrpio.

Kako se, s jedne strane, šteta koju je primatelj po teretnici (ostavodavac) u spornom slučaju pretrpio uslijed propusta tuženika da brodaru pravodobno uloži protest zbog spornog manjka, prema tvrdnji tužitelja, sastoji u neostvarivanju prava na naknadu štete od broдача, i kako, s druge strane, neulaganje protesta nema za posljedicu gubitak prava na naknadu štete od broдача (arg. iz čl. 541 Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi - "Službeni list SFRJ", broj 22/77; u nastavku teksta ZPUP), primatelj, odnosno tužitelj kao njegov pravni sljednik dužan je dokazati: 1) da mu je nastala šteta - da naknadu štete prema brodaru nije ostvario, odnosno da je zahtjev za naknadu štete prema brodaru odbijen i 2) uzročnu vezu: da je zahtjev prema brodaru odbijen upravo iz razloga što nije dokazao

da je šteta nastala "za prijevoza", iz čega bi slijedilo da postoji uzročnost, jer je teret dokaza da je šteta nastala "za prijevoza" bio na primatelju upravo zbog propusta tuženika da brodaru uložiti uredan (pravodoban) protest (arg. iz čl. 541 ZPUP).

Po prirodi stvari, postojanje navedenih pretpostavaka odgovornosti za štetu, u izloženom smislu, tužitelj može dokazati samo pravomoćnom presudom donesenom u parnici protiv brodaru, kojom je zahtjev protiv brodaru odbijen, zašto nije uspio dokazati da je šteta nastala "za prijevoza".

Iz ovog dalje slijedi, da primatelj mora, da bi u parnici protiv skladištara uspio dokazati postojanje štete i uzročne veze zbog povrede obveze iz čl. 731 st. 4 ZOO, prethodno voditi parnicu protiv brodaru, jer ako zahtjev za naknadu štete prema brodaru nije ostvarivao, onda se ne može utvrditi ni da mu je šteta nastala, ni da mu je nastala zbog propusta tuženika da mu očuva prava prema brodaru.

U protivnom, tj. kada bi se zauzelo suprotno stajalište, da primatelj nije dužan pravomoćnom presudom dokazati da zahtjev za naknadu štete protiv brodaru nije ostvario zbog propusta tuženika, išlo bi se od fikcije ili neoborive presumpcije da šteta i uzročna veza postoje, a postojanje štete i uzročne veze nikad se ne presumira, niti se "uzima" da postoje.

O postojanju štete i uzročne veze, u izloženom smislu, u ovoj se parnici ne može rješavati ni kao o prethodnom pitanju, hopotetično, da li bi tužitelj uspio u eventualnoj parnici protiv brodaru, jer sud u ovoj parnici, s obzirom na načelo slobodne ocjene dokaza, ne može utvrditi kakva bi bila odluka protiv brodaru u drugoj parnici.

Prema tome, kada žalitelj pravomoćnom presudom donesenom u parnici protiv brodaru nije dokazao postojanje navedenih pretpostavaka odgovornosti za štetu, pravilno je prvostepeni sud odlučio kada je tužbeni zahtjev za naknadu sporne štete odbio.

Ocjenjujući iz navedenih razloga da nisu ostvareni žalbeni razlozi zbog kojih se prvostepena presuda pobija, kao ni žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 ZPP, na koji ovaj drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti, na temelju odredbe iz čl. 368 ZPP, žalbu je kao neosnovanu trebalo odibiti i prvostepenu presudu potvrditi.

Gordana Gasparini

sudac Vrhovnog suda Hrvatske

SUMMARY

Gordana Gasparini: Decision of the Higher Commercial Court of Croatia 14 June 1983, No Pž-1693/82-2 on a claim for damages from a warehouseman concerning shortage of cargo.

The warehouseman took less cargo over from the carrier on behalf of the consignee than the carrier had taken over from the shipper, and he failed to issue to the carrier the notice thereon, according to the provision of paragraph 541 of the Yugoslav Maritime and Inland Navigation Act. The Court estimates that the consignee has the right to claim against the warehouseman only if he can prove that his claim against the carrier failed on account of the warehouseman's failure to notify the carrier of the cargo shortage. The consignee can prove this only by obtaining the final Court judgment in a case brought against the carrier stating that the consignee did not succeed in proving that the damage occurred "during the voyage by ship". This means that the warehouseman's failure to send the notice of cargo shortage to the carrier will establish his liability to the cargo consignee for the damage only if the cargo consignee was not able to prove that the damage had occurred during the voyage.